

JAKOB APALSET: Heimsending av norske fangar frå Tyskland 1945. Planar og forhandlingar 1944-45. Utgjeve av Sosialdepartementet. I kommisjon hos Universitetsforlaget. Oslo 1970. 42 s. 10,00 no. kr.

Forfatteren vil med sin lille, men indholdsfulde afhandling »vise noko av den planlegginga og dei forhandlingar som la grunnen for Bernadotte-aksjonen i mars/april 1945«. Han bygger hovedsageligt på materiale fra det norske gesandtskab i Stockholm, men har manglet materiale fra den norske London-regering. Han påviser, hvorledes det norske hjælpearbejde til fordel for ca. 7.000 norske fanger i Tyskland fra årsskiftet 1943-44 fik et supplerende sigte, nemlig at redde fangerne hjem. Dette sigte udvikledes gennem flere planlægningsfaser og fik til slut den konkrete udformning, at fangerne gennem den svensk-danske hjælpeaktion i foråret 1945 blev hentet hjem.

Afskildringen fremgår, at der var divergenser i spørgsmålet mellem den norske regering i London og nordmændene i Stockholm. Regeringen ville – og måtte – tilpasse sin politik også på dette område til den fællesallierede politik, der gik ud på en generel løsning af problemerne omkring de mange millioner »displaced persons«, der befandt sig i Tyskland, uden at tage specielle hensyn til nogen side. Stockholm-nordmændene var først og fremmest indstillet på at klare det nære problem at få de norske fanger hjem.

Danmarks andel i den samlede indsats får en forholdsvis bred omtale, »først og fremmest fordi dette arbeidet har vore mindre kjent« – i Norge. Forfatteren bygger på oplysninger fra Jørgen Hæstrup, men synes ejendommeligt nok ikke at kende dennes skildring i første bind af ... *til Landets Bedste* af bestræbelserne på at få hjemført fangerne. Forfatteren beklager i forordet, at det ikke har været ham muligt at gå nærmere ind på den indsats, som Det internationale Røde Kors i Schweiz gjorde. Den definitive behandling af emnet er denne lille afhandling altså ikke, men en sådan skal nok også udformes som en alle tre nordiske lande dækkende undersøgelse.

AAGE TROMMER

Deutsche Geschichte seit dem Ersten Weltkrieg. Herausgegeben vom Institut für Zeitgeschichte. Bind 1. Med Bidrag af HELMUT HEIBER, HERMANN GRAML, MARTIN BROZAT. Stuttgart, Deutsche Verlags-Anstalt, 1971. 844 s. DM 52.-.

Da det i foråret forlød, at det blandt samtidshistorikere meget anerkendte Institut für Zeitgeschichte i München havde planer om at udgive et omfattende to-bindes standardværk over Tysklands historie siden I. Verdenskrig, syntes der endelig at være mulighed for at få udskiftet den efterhånden for velrenommerede og efterhånden osse på flere punkter noget forældede og konservativt anlagte Gebhardt *Handbuch der Deutschen Geschichte* bind IV, skrevet af Karl Dietrich Erdmann, Stuttgart 1959. Nu da man sidder med det første tykke bind foran sig, er man på en måde dobbeltsindet: på den ene side overmåde glad over, at værket pga. dets som helhed gode enkeltbidrag fuldt ud opfylder et standardværks normer; på den anden side lidt skuffet, fordi det faktisk blot drejer sig om, at 3 bind af det i almindelighed overmåde fremragende billig-